

14 Rugsėjo

1883 M.

LIETUWISZKASIS

No. 22.

BALSAS.

Lietuwiszkasis Balsas iszeina 3syk ant mėnesio.

Kasztuoja ant metu 2 dorėlu, o Auro-poje 3 dorėlai. Atskiras numeris 5 c.

Už colį apgarsinimu ant metu 10 do-rėlu, o wiensä svkj garsinant 20 centu už kožną eiturę.

Rėdytojas JONAS SZLUPAS,
SHENANDOAH Pa.

PIGIAUSIA WIETA PERKANT

naminius daigtus, Siuwimo **MISZKIS**
WARGONUS, PIANO IR GRABUS
pas **WILLIAMS & BROS,**
13 Main Street, Shenandoah Pa.

LIETUWIU SANDARBYSTOS KROMAS
parduoda goriausius taworus už pigiansią prekę. Nėkur pigiaus neparduoda miltu ruginiu ir kwietiniu, mėsos, miūto, kawos, deszru, krakmolo, tabako, rezinku, agurkn, stiklu, torėlku darbinu diapanu ir tt. Eikite ir pirkkite wisę sądarbystos krome! Imokantis lietuwis už akciją \$ 10 stojasi sąwaldytoju kromo. Nepamirškite wieta!
E. CENTRE UL., arti Lehigh Valley geležinkeldwario,
SHENANDOAH PA.

MARTYNAS JANKUS BITENUOSE

yra agentu L. Balso dėl Liėtuwos. Už tai užmarėnai, no-rėdami gauti Balsą ir kningas, kreipkitėsi prie jo, raszydami po adresu: M. Jankus, Bitėnai, p. Lumpėnai, Ost-preusseu.

J. H. POMEROY,
ADWOKATAS,

SHENANDOAH PA. Office: namuose Bedfordo.

Insteigta 1876 m.

AGENTURA PIRKIMO NAMU, SAUGO-NES NO UGNIES IR KOLLEKTAWONES

C. W. DENGLER,
115 N. MAIN ST. Shenandoah Pa.

DUONOS IR WISOKIU PYRAGU
(PIES, CAKES IR PRETZELS)

o taip-gi ir wisokių „candies”

galima gauti labai pigiai pas manę, ateikite!

R. Winter,

No 25 S. Main St. SHENANDOAA.

A. Abramaitis & N. Babelis,

Drapanas darome ant apstelowimo isz materijos nauja¹ isz pabrinko iszėjusios, taip-gi parduodame wirszutinius ir apatinius marszkinius, skrybėles, kalnėrius, petneszas, skepetaites szilkinies ir linines, pokaklinius paraiszczius, ir penziakas. Ateikite, brolai, pas mus pirkti!

210 S. MAIN ST.
Namuose Karpaucko SHENANDOAH PA

LIETUVIŲ RASZTAI IR RASZTININ- KAI XIX SZIMTMETYJE.

(Tąsa.) „Asz atmenu, mano mažystos mete, wieną kartą žiemos wakare mano motyna ratiniu werpė knodeli, tėwas skaldė szakalus (balanas), o kiti sz imynykszcziau, kiekwienas užimtas sawo darbu, protylais žiowawo, lūk-dami liesos wakarėnės. Asz sukalbėjęs poterius paskui motwnos, pasirėmęs ant jos kėlu, kłausiausi, ką wyresnie-jie sznekėjo. Kaimynystėje atsitikusios kėlos lūdotuwės nulenkė kalbą ant myrio, ant prakudu Giltinės, kokius ji isztekia dar-gi su jaunais žmonėmis. Mano motyna pasi-mislyjo, pasimislyjusi tarė: „Dimnas daigtas, kad szioje gadynėje neatsiranda žmogus, kurs pristriugintu liežuwi Giltinei“. Paskui pradėjo pasakoti szitoki nekuriu drąsuno atsitikimą. „Seniai, labai seniai [wisos lietuwiu pasakos prasideda tais žodžiais), yra pasakojama, žmonės buwo pradėję baisyti mirti. Wienas seniukas, matydamasi neuž-ilgo miršęs, prisiszaukė prie sawo lėwos waikus, giminaiczius ir kaimynus, ketindamas jiems ką tai pupasakoti. Kad wisi buwo susirinkę, jis tarė aplinkui stowintiemsiems: brolai mano, jaučiuosi, kad man su jumis weikiai rėik-s persiskirti: numanau pagal sawo sopulus, jog bjaurioji Gil-tinė ne ant juoko lyžterėjo liežuwiu; jos nuodas spaudžia man szirdi; asz, nukarszęs, nebeturiu ant jos apmaudo, bet, bet kad jinai nugalabyjo mano sunus, galabyja kaimynus gentis ir jaunus žmones, to tai jai dowanoti negalu. Senis užtėlo ir po ilgos walandos tarė: Kamp asz zumirsiu, padė-kite prie manęs awikirpes žirkles, czia prie szono [ir parode-ranka]. — Ką-gi weiksi su žirklemis? paklausė stowintieji. — Žinosite. — Kaip-gi? ar-gi ateisi pas mus ir pasakysi, ką weikš? — Suprasite! atsakė. — Kaip-gi suprasime, jeigi dabar mums nepasakysi? Wėl po nekuriu laiko tarė sems in apstojusius: Tai-gi meldžiū jusu, padėk te žirkles prie-manęs: kaip tik prieis prie manęs Giltinė apwilgintu sawu liežuwi nuodais, prikisz artyn, tada asz pamasiu žirkles ir — dzyrkszi nuimsiu liežuwi su apipenu. — Szie taip ir pa-darė: mirus seniui, miriunys pasilowe ir žmonės perstėjo taip dažnai mirti“.

Isz tikro, skaitytojas sutiks su manimi, jog nemažas dėkingumas prideria stabmeldiszku lietuwiui už pristriuginimą Giltinei liežuwiu, tik gailu, kad neaukirpo dar trumpiaus; bet tai nėkas, žmonės kitą kartą reikalawo ir dabar reikalauja užsiėmimo; palikiamie tą medicinai ir sekkiamie tolaus paskui pasakos.

Tėwas mano, szwypodamas, pritarė: Asz-gi Giltinę regėjau sawo akymis! — Kur-gi dėdė matei? wieną balsu suszuko wisa szeimyna. — Kaip szkyje nibre pas poną rėdytoją, bet jau — tai buwo [pidurė] žmogus apsirėdęs Gil-tinės paweiksle. O ta baisi maita stowėjo už skomės ant bludo werdancziu kruopu.

Nosis, ouna, kunas buwo mėlyni kaip popėra no cuk-raus; czupra, antakiai ir blakstienai — balti; apsisupus drobule turėjo liežuwi ilgą, nukirptą (tikrai kad per nabasz tininką)... ir pradėjo pasakoti teiru, ilgą atsitikimą, kuridant neiszkrypti per toli prakalboje, palieku ant kito laiko.

Arkeologiskas tyrinėjimas atrado žirkles senowiszkuose kapuose, o szis pasakojimas paaiszkina priežasti, kam jos buwo dedamos prie numirėlu. Jog tas pasakojimas yra uikras, szaukiuosi jo ludinimopi prie pelenu mano guodo-jamuju tėwu: asz zinawu, jog už tą jie nekerszys man, nėsa taip kalbėjo, tikėjo ir sakė ir sziądien sako lietuwiiai.

Pasakose isz stabmeldiszku laiku lietuwiiai yra pasisa-winę diewaiczius Gawėną ir Wilikią (Welikiu). Pirmasai

Per užgawėnes, antrasai laike welyku atmenami yra; bet kokią rolę pildė kitą kartą, asz tikrai nežinawu. Sziądien žmonės Gawėną laiko už dwasę pasninko, kuri neužlaikantiems gawėnės iszėda pilwą, o prikemsza wirkszcziu — už pagrumojimą tarnauja tik waikams. Toki tai Gawėną waikai sodiecziu Pelenėje dirba isz sziaudiniu kulu, apdengę szkurlais, wedžioja per sodžiū no grinczios grinczion, rydo szunymis. dėl ženklinimo, jog jau užstėjo pasninkas ir Gawėnas pasiwaidino.

Diewaitė Wilikia wigilijoje welyku wežioja kiauszinis geriems waikams ir deda ant lango. Motynos paczios juos paroglina, ikalbėdamos waikams, jog diewaitė geriems waikams atwezė kaipu užmokėsi.

Kitos pasakos, pagal neteisingą suproti žmoniū, prakudais piktos dwasės, užtaisytos no welnio, yra pažeidingos jiems patiems, suwienytos su nuoskauda artimo; ligos, per žmones draugystėje šanzcius su dwasėmis, žmonėms užmetinėjamos. Budai, kokiais sawę gydo ir sziądien lietuwiiai, yra tikriausiu paweiksliu nuomonės žmoniū lietuwiu. Taip žolės yra wartojamas no žawiniu (kėru) ir užleista ligu: durnuopė (belladonna), warincziai [waroniec kupkowsy), parstupas (przestęp ogrodowy) ir kitos tam pawėdžios, smurecziai walanczios ir apipeneczios; laimingas, kuriam tam tikri pataisai pagamina smurtu wėmimą; kitaip, jigonis apszertas arba apipenėtas iszeina isz to szwieto, palikdamas paskui sawęs tarp gywuju barni, keiksmą, nekęsti. O tai manum necessarium isz lietuwiu stabmeldiszkos mytologijos, tęsiancziosios per ilgus amžius su wisa sawo seno. wiszka spalwa, ir sziądien szalyje su mumis tarp žmoniū gywuojantis.

Daigtas isz tiesu dimnas: užklausas stacziokėlis lietuwis isz lietuwiszkos istorijos apie kuningaikszczius, apie lietuwiszkas kares, apie senowiszką waldžią, apie polytikszkus pereigtus, trumpai ŗeko nežino. Atkalai, isz stabmeldiszkos mytologijos labai daug žino; wardnais szaukia diewaiczius, priwėla atsitikimus, atkartoja anekdotus, tiki ir bėdimasi dwasiu, kalba maldas pirmykszcziu žmoniū ir atkartoja ju žodžius, szokant pei griowiuką: „tei tau die-wu, tei man diewu“. Wienkart pridėda, jog tada buwo geriaus ir luosiaus, kuoliek žmonės tokiu budu diewą garbino, tai yra, jog buwo nekalti, arba kitais žodžiais sakant, per nežinę buwo iszteisinti priesz diewą ir neturėjo sziaudie-uiszku nuodėmiu. Tai vox populi mali et necessari dēto, jog lietuwiiai, užla kydamu padawimuose stabmeldiszką mytologiją dwasiu, stipriai wėuwyjasi su tikėjimu i Kristu wieszpati ir szwentnosius jo; galutinai isikibę tweria kata-liku tikėjime; turi gilausią persimanymą apie nemiršę žmogyszkos duszios, — tą wisados brangiausią sądėli tautu ir laimę žmogystos ant žemės. Praslinkus iwairioms pa-gundoms ir sunkiausiems fozdaliszkiems pereigtams, angszciausioji apweizda pasiliko su juomi, kas buwo, yra ir bus brangiausiu: diewas ir amžinas gywenimas numirus“.

20. Kn. **ANTANAS BARANAUSKAS** paprastai Lietuwoje apszaukiamas yra kaipo lietuwiszkosios kalbos baisyus grynytojas, kurio kalbą ēšą dar sunkians suprastę negu kalbą Dankanto. Tą užkabę daro zinoma kuningai, kurie buwo prispirti kn. Baranuskos gramatiką isz jo gar-saus „Mokslu lietuwiszkos kalbos“ mokintiesi.

Apie sawę kn. Baranuskas raszo (Ostlitauische Texte H. Wēberio, Weimar 1882) taip: „Pirmieji tiesos spindu-lai mano protė lietuwiszakai man krutinę sukaitino, sudre-bino. Manę motute lietuwiszakai supdama lylawo, auklė-toju lietuwiszakai pasakos sakydawo. Pirmosios dainos lie-tuwiszakai man szirdin kludė. Waikszcziodamas mokslin-

ezion,
girdėd
sawo
kiszko
netiki
K
tojo k
moksi
K
fanati
kunin
Kann
pamo
moks
nesni
piloze
dynės
dywu
wyrū
dėl ju
jie ku
gams
Toki
roje
so-to
seni
lietu
tanc
newy
nycz
nycz
man
mac
mok
atsz
mas
in t
rian
kaw
Jau
wisc
gruc
diež
pols
kad
pasi
taip
riu
sist
per
apie
saw
reli
dai
spa
Gei
czi
sak
m.
žod
tt.,
nu
lw

ezion, ką tiktai no mokintoju ar rusiskai ar lenkiskai girdėdawan, arba patsai po kningas skaitydawan, wis tai sawo tewelams potam lietuwiszkai apsakinedawan. Lenkiskos kalbos newekiai iszmokau; 17 metu turėdamas dar netikusiai lenkiskai kalbėdawan".

Kn. Baranausko weiklumas yra trėjopas: kaipo mokintojo klėriku prie Kauno seminarijos, kaipo rasztininko ir mokslininko ir kaipo kuningo.

Kaipo kuningas Baranauskas yra žinomas wisur atriu fanatiku; kelose wietose Žiamaicziu wyskupystės buwės kuningu, jis pateko mokintoju prie Kauno seminarijos, ir Kaune ir sziaip per atlaidus parapijose wyskupystes jis sako pamokslus, ikalindamas žmonems tamsu 'scholastizskajii' mokslą. Kuningai Baranauską laiko už pilozopą, prakilnesni už wisus kuningus Žiamaicziu wyskupy-tėje; bet apie pilozopiją kalbant, kn. B. prisipažysta neskaitęs musu galdynės pilozopijos, k. a. Spencerio, Comte'o ir u. Ir nera dywu, kad kn. Baranauskas graudeu mokintus Lietuwos wyrus iszkeikimu (k. a. Wileiszi už jo iszjaukimą kuningu dėl ju nemokslumo, Basanawycziu ir kitus) jeigu tolaus jie kuningus apjuoks mažai ką mokant: nės auot jo kuningams ne mokslo reikia, tik uolybės tarnawime baznycziai. Tokia lukmė dwasės kn. Baranausko tapė jau syki ir 'Auszroje 1885 No. 6 patėmyta, kada užėjus M. Padulonijui ant so-to Žiamaicziu wyskupystės, buwo lauke pietu manuose seminarijos sakyta kelos kalbos, ir tarp 'kitu Baranauskas lietuwiszkai sznekedamas „prasžė, kad ne tokiu kaip Watancauskas, mužikas, butu wyskapu, bet toks, kaip Beresnewyczia, bujoras. Reikią daboti reikalus kuningu ir bažnyczios, o žmonės, trokszdami iszgarymo, uweisę prie bažnyczios ir jos sargo"... Autrėpus asz pats, kad 1881 m. man teko gywenti namuose kn. Baranausko keletą nėdelu, macziau ji sawo akymis kelus adyus kasdien ažuot ant mokslo perleidžiant ant poteriu atkalbėjimu. Kaipo tokiu atszaižiam fanatikui žinoma negalėjo patikti 'Auszra', pirmas Lietuwos tewyniszkas laikrasztis. Baranauskas rasze in 'Przegład Katolicki' priesz 'Auszrą' ir dėito, kad ji skirianti lietuwiu no lenku. Lietuwiu jam 'nėhkėtai pasidėkawojo už toki iszsitaramą priesz wisatini tewyniszką garsą. Jannuomenė isz Garlawos nusiantė jani 1884 m. kryžiu su wisokionis bjaurybėmis: kryžius buwo isz sudž owintō gruczko padarytas, o peczwietys isz lako nō szwaksinēs diežutės, prieg tam buwo padėtas paraszas: „Už platinimū polszecziznos ir už gesinimū lietuwytės". Taip tai kaip kada atsikerszyja lietuwiu... Kersztas regisi ganėtinai pasiekė sawo mieri.

Kaipo mokintojas klėriku Baranauskas labai atsizymėo taip-gi ikalinimū fanatizmo, o prieg tam būdamas inspektoriu (dabar jis yra pawyskupe) prie seminarijos jis užwede sistėmą szpiegawojimo pasielgimo, darbu ir kalbu kleriku per paczius klerikus. Iszguldinėjo lietuwiszkōje kalbōje apie „moksłą szw iszkalbos", „moksłą liet. kalbos" ir tt.

Kaipo rasztininkas Baranauskas pirmausiai atsizymėjo sawo poėtiszkais weikalais, kuriu diduma yra polytikiszka; religijiszkos italpos, t. a. tarp Lietuwos ponu ir kuningu dainuojama jo „Kelonė i Petrapilę"; tarp kitu dainu yra spausdintas „Lietuwos senowės pamėnėjimas" (Auszra 1873). Geriausia isz jo dainu yra pagal sawo budawonę „Anykszcziu Szilėlys", apie kurio paraszimą pats autorius szitup sako: „Anykszcziuose wasarą ilsėdamasi no moksłu 1858 m. parasziau Szilėlo pirmąją pusę t. y. no pradžios net lyg žodžiams „Oi budawo, budawo isz musu szifėlo" (v. 178) ir tt., paraszytiems kitawasar per poilsi, t. y. 1859 m." Pirmu sykiu Anykszcziu Szilėlys buwo spausdintas 1861 m. lwinsko Kalendoriuje. 1875 m. Geitleris ji perspausdino

raszyboje, „kaip saw norėjo" (žodžiu B-ko) sawo weikale 'Litauische Studien'. Ant galo 1882 m. Hugo Weberis ji patalpino sawo 'Ostlitauische Texte'.

Tarp swarbiausiu Baranausko weikalu reikia be abejos patalpinti jo „Moksłą lietuwiszkos kalbos", iktuolaik nespausdintą. Apie taji Wėberis raszo: „Baranauskas, sawo urėdu ant lietuwiszko dalyko nukreiptas, iszklausinėjo jaunus klėrikus sawo seminarijos, kurie isz wisos Kauno rėdybos suwažiuoja, apie ipatybes ju tarmiu; jis pats ginęs Anykszcziuose ir tēn užaugęs, gywendamas ilgesni ar trumpesni laiką iwairiose wietose kraszto; kur lietuwiszkai yra kalbama, ir daugokai po sawo szali kelawęs, susipažino su tarmėmis ir turi sawo klėrikuose gywą tekanti szaltini. Isz stropaus sulyginimo wisu tarniszku iwairumū iszaugo jo raszyba". Pats-gi Baranauskas tame dalyke taip pranesza: „Mano mokintiniai tikejosi kiekwienas wis sawaja tarme manę kalbaut girdēsęs ir isz karto buwo jiems pikta, mauo kalbą girdžiant ir rasztą skaitant. Tai man ir prireikė juos suderinti, o ant to kito waisto neradau, kaip tiktai suwedimę tarmiu i žodžugi: norėdamas kitus no ju tarmiu attraukti, musėjau patsai no sawosios atsitraukti ir ant žodžugio atsisotiti. Žodžugys yra tai kelmas, isz kurio tarmiu szikos iszaugę. Kelmas yra didesnis užu szaką. Taip iszaugsztinus žodžugi neiszpuolō ir tarmiu nei wienos pakėinti. Tarmėms pakelti atradau du waistu: 1. kad mano mokytiniai raszydami sulyg žodžugiu, skaitytu isztarydami žėdnas pagal sawo tarmę; 2. kad kuningas atlikę, kur kožion wietou bus nusasti, iszsiuokytu kąweikiausiai anos tarmės, ir skaitytu ir sakytu sulyg ana tarme. — Taip mano kalba turi pamatą zodžugi ir taip yra raszoma; bet isztaroma pagal tarmiu. Asz sawo mokintiniu isztarmės nemokiu, o tiktai wienos raszybos; nės jie kiekwienas ne pagal raszybos iszar, bet pagal sawo tarmės". Kožnas lietuwis laukia spausdinimo to weikalo su iszsiulgimu.

Tarp kitu jo suraszytu weikalu pamename 'Moksłą szw. iszkalbos', 'Moksłą Rymo kataliku' — tai pštatus katekizmas ir tt.

Dar negalu nepaminėti su szirdgėla ir to, kad kn. Baranauskas, kaip ir kiti Kauno kuningiszki didikai (rektorius Raczkauskas, wysk. Beresnewyczia), man pawydėjo pawesti 'Papasakojimus apie weikalus liet. tautos', dėl kuriu iszspausdiuimo asz norėjau pasirtępinti — o dabar juos pawelde E. Wolteriu, kuri turi wisai kitoniszkus mierius...

T. b. d.

→ LIKIMAS ŽMOGAUS ANT ŽIAMES.

(Taša.) Wisatinis kelas i pagerinimā buwio draugijos, pagal Fr. A. Langę, yra toks:

1. Reikia pštaciai pripažinti patį draugijiską kłausimā; nebus naudos no tu, kurie tiktai mislyja, kaip „wėl įgawinti darbininkuose susipratimū tiklumū ju padėjimo", nei no tu, ką wiewal kalbės apie prigulėjimā darbininku likimo no ju stropumo ir paczėdumo; 'geras apsiėjimas' pabrikantu ir kitos naminės gydyklėlės yra tiktai ženktū wisatinio, dwasiszko krutumo; statytojui darbininkiszku namu paskui skundžiasi ant nedėkingumo, ant įtekmės swetimu kurstytoju ir tt.

2. Wisos musu gydyktos turi buti lenkiamos prie tikro ir wszėjo iszwalnyjimo darbininku no pažiaminanczios priegulmės ju no 'darbada-wėju', nors mieris gali mums rodytiesi arcziaus ar tolaus ēsancziu. Czia turi swarbią rolę pabrikai su konstitucijiszku arba republikiszku irėdy-mu, dėlto-gi reikia apsiszwietimo darbininku.

Įtaisant suwartinines draugystes, draugystes dėl apsiswietimo ar amatines draugystes reikia tēmyti ju linkmę, ju dwasę. Reikia atmesti polytikiskas reformas, kurios nors mažumytį medegiszka palengwina buwį darbininku, bet juos paliks priegulmėje no ju darbo dawēju. Žabiau-siai-gi yra juokingi praneszimai isz polytikiszkos ekonomijos, kur mokina, kad negalimas gywenimas esąs be kapitalistu, puikiai gywenancziu, ir be bėdnu darbininku: nės czia tas pats atsitiks kaip anai wisztai, kuri iszperėjo anties kiauszi-nius.

3. Negalima medegiszka buwį darbininku skirti no ju dwasiszko ir doriszko pakėlimo. Nenusiduos mėginimai walstijos, bažnyczios, mok-slynczios atwesti darbininkus į buwusį ju padė-jimą kantantumo isz sawo likimo su pagėba ges-resnio apszwietimo ir doriszkos apėkos ant juu priwatiszko gywenimo. Dalykai ir metodos mokinimo turi pagelbėti kožnam žmogui susirasti gamtoje, draugijoje ir walstijoje ir suteikti galėji-mą apginti sawo reikažus be pagėbos ar su tokia kitu sanariu draugijos. Walstija gali moraliszka ryszį tarp darbininku ir kitu klasu atnaujinti per prileidimą darbininku prie kierawonės wisuome-niszku reikažu: walscziuje, mokštu aprubėje, wal-stijoje, draugijoje. Žodziu sakant: lygybė priesz-istatymus neturi buti tuszcziu žodziu, o apsi-reik-szti wisose szkose wisuomeniszko gywenimo.

4. Reikia darbininkiszka kłausimą isztyrinė-ti wisumet sąmazgyje su wisatiniu draugijiszku kłausimu, kuric ans yra tik daliniu apsi-reiszki-ma. Czion pareina bepertrukinė, tyki įtekme įstatym-dawystes atmainyti pasididinautį skirtingumą tartyszka padėjime žmogystu į sulygėjimą: į tu, pareina wėl reformos tiesose pawaldymo tewon-jos, isznaikinimas priwatiszko žiaminio turto. Czion telpa ir reformos, iszswedamas ant pamato decentralizacijos: pagerinimas wietinės komun-ikacijos per iszswedimą wieszkelu ir tarpkaimi-niu kėlu ir geležinkėlu; įwėdimas žiamo taryto ažuot pigaus tranzito, ir pažiaminimas kasztu transporto ant didėlu tolybiu; nužiaminimas žmo-gystinio taryfo ažuot wienpusio nužiaminimo taryfo ant pardawiniu; perėjimas geležinkėlu į rankas draugijos. Czion pridursiu iszlyginimą mokeszcziu tarp turtingesniuju massu ir tarp bėd-nu walscziu, tolesniuju ir tt. su pagėba k. a. pa-žymiu walstijos pridėczka ant mokstawiecziu, bėdžiu ir tt. Wietinė polytikiszka decentraliza-cija su demokratiszku įrėdymu administracijos wietinės, pawietinės ir skrytinės jau Wokietijoje įgyja swarbą. Czion mat 'tolynžengimas' susi-kryžiawoja su draugijiszka decentralizacija. „Tik-ras tolyn žengimas, sako Fr. A. Langė, ciwilizaci-ijos nei nepasilpnins nei nesužaiky, bet tiktai įgys platesnę papėdę, nusikreips žabiau į widų. Tikras grožis ir tikras gėris įims wieta, kurią sziaudien aptaiko isz wienos pusės puikė ir neap-rubežiuta eiklawonė, isz kitos pusės — bėda ir apwienėjimas. Kuniszkas ir doriszkas pagerina-mas wisos tautos gali buti iszeiga tiktai wienodo paskirstymo kad ir mierno, bet isztekтино daugio dowanu kulturos tarp wisu krasztu žiamės ir wisu klasu gywentuju”.

5. Walnybė turi buti duota darbininku pes-tengimui iszswalnytui isz sziaudienyksztes bewal-dybės ir nužiaminimo. Czion priguli netik pro-jektai pasigelbėjimo patiems sawės, bet ir darbi-ninku draugystės dėl atsispyrimo priesz perwir-szyjimą kapitožo, įwairios bendrowės, darbininku žaikraszcziai ir tt. Pauojngesnės yra nesweikos iszlygos, kyžanczios isz paslėpto ir požiaminio weikłumo draugijiszku ydu, negu wisi apsi-reisz-kimai tos naujos galybės. Darbininku žaikraszcziai dabar atkreipė ant sawės akis polytiku, pir-ma ju nepažinojo 'augstzesniuju klasu' 'padorioj' pressa. Žaikas jau suprasti, kad gių ir swarbų krutumą darbininku negalima iszžiurinėti su dywinu sumaiszymu neaprubėziutos neapikan-tos, panėkinimo, ir błogai paslėptos nuogandos (Pabaiga bus.)

APIE KUNINGIJA

(Pabaiga.) Ir AUSTRIJA nėko nežinojo apie reformaciją, ir ten, kur Austrijos tautos ją tēmyjo, buwo persekiojimai, marinimai ir gą-bųjimai.

Ar-gi Austrijoje absolutiszkai waldanczioji jezuwitiszkoji linkmė ne wisados stengėsi walny-be duobę iszskati?

Ir ar ne toji tai jezuwitiszka popėžiszkoji linkmė užžibino aną neapraszomai baisia, 30meti-nę wainą tarp wokiszkuju gentainiu?

Ar ne popėžija wis ir wis isz naujo kurstė ne-apikantą bėgyje tos wainos?

Ar ne jezuwitai ir papistai, fanatizawojusieje Austrijoje, suardė ir į plėnį pawertė didumą wo-kiszkuju mėstu?

Ar ne jie sawo įtekme taip buwo sunaikinę Wokietiją, jog ji ant įgo žaiko buwo wargin-giausiuoju krasztu ant žiamės?

Ir ar Wokietijai dar sziaudien neatsilėpia tulos skriaudos no anos pasibašėtinios karės?

Austrija per daugelį szimtmeczju buwo žiame popėžiszko aptėdinimo. Tiktai wieną sykį, prie Juozapo II, kuris pamėgdžiojo Pridikiu II, auszra buwo ėmusi dėtiesi ir Austrijoje.

Dar iki neseniai protestonui newalė buwo turėti sawo namus Tyrolyje.

Dar iki neseniai Austrija buwo apsėta naujai įtaisytai jezuwitiszkais institutais, kuriu tuli skaitė po daugiau kaip 50 žangu isz prieszakinės pusės.

Dar iki neseniai Austrija buwo wyriausia at-rama kuningiszka jezuwitiszko popėžiaus, kuris stengėsi apglėbiuoti godumu ir urszumu naujį ir sonų paszwietį.

Nėkur aiszkiaus nepasirodo kaip Austrijoje, jog popėžinė waldžia stopina ir smaugia wafnybę.

LENKIJA per popėžiszka žmoniu swfanati-zawojimą taip pasiłpo, jog ji neįstengė beiszai-žaiyti.

O kas szneka apie pirma buwusią katalikisz-ką lenku walnybę, tas užsimirszta, jog Lenkijoje iszpuikusieje didikai ir ponai be mylistybos oziulpė gywastines sultis nuskarusiu ir nukorusiu baudžiauwininku ir nuwertine žaikė gywentojus.

Ponija kowėsi, ulawojo, žuszė szoko ir lylawo popėžybę ir žmoniu sukwalliuimą, bet ji nėko

nesiru
D
totiną
bewei
J
taip-g
lais, k
atgau
N
lenka
rewol
nimo.
gisz-
ponij
galę
I
gywe
įsipai
koki
su jo
jancz
rinai
kose
jimu
buw.
jiesz
kė r
pare
ik w
sėkt
port
jie /
suk-
neji
koji
kall
Pie-
ir a
kiu
jon
gy
teb
nis
nin
žm
kal
įw
ku
sz
nu
18
pe
ni
m

nesirupino apie išswalnyjimą žmonies isz wargu.

Drutaju wyru, kurie permatė Lenkijos apwailotiną padejimą, wisumet taip mažai buwo, jog jie bewiek niedrjso nei pasirodyti.

Jokia tauta, nuwergta kuningu ir ponu, o taip-gi pasigierinti grožintais zabowiniiais symbolais, k. a. 'szwentaja merge' Czestochowoje, negali atgauti sawo walnybę.

Nei wiena isz lenkiszkuju rewoluciju, kur lenkai nesykj gana smurcziai kowoję yra, nebuwo rewolucija dėl iszwalnyjimo žmoniu isz nuwarginimo. Jos sawo esybeje buwo popėžiszkaikuniginiszkos, mat rupėjo wěl pakylėti popėžybę ir poniją, ir tiesiok dėlto lenkai negalėjo igyti pergalę ant ilgiaus.

ITALIJA naujai atsikėlė. Bet diduma jos gywentoju dar labai labai kenczia wargus, yra ispaikinusi į kuningus, ir neturi pažinties, isz kokio szaltinio teka kentėjimai.

Jei nebus parbłoksza kuningija bei popėžija su jos kultas prietaru, nektaidinguo, neužgyjancziu žaisdu ir szwentuju, negali pakilti padorinanti sznogu apszwieta.

Tai apsiweiszkė, ant paweizdos, ir anose paikose processijose priesz kolerą 1884 m., persekiojimuose per susiundytus žmones daktaru, kurie buwo neprietelingi kuningijai, mulkiszkuose jieszkiniuose Irredentos, kuri nėkuomet nesiteikė rupintiesi apie priezastis, isz kuriu wargi pareina.

WIDURINĖ IR PIETINĖ AMERIKA jau ik walei s nokiai kentėjusi yra dėl prakeiktinos sėkts popėžiszku kuningu, kurių užsėjo szpanai, portugalai ir italiszkiejie „padres“.

Jeigu szpanai nors pusę tu piningu, kuriuos jie Amerikoje iszblaszke dėl katėdru, wyskupu ir suknebenimo dwasės, butu apwertę ant paglamonėjimo apszwietimo ir ciwilizacijos, tai szpaniszkoji kažba butu beweik jau tapusi wisaszwietine kažba. O Kuba, Meksiko ir szpaniszkosios szalys Pietinėje Amerikoje prigulėtu prie turtingiausiu ir apszwiesziausiu ant žiamės.

O dabar kankino, žudė ir degino juk ir tykius, stropius, žiamdarbysta užsiimanczius indjonus, kurie nenorėjo tuojau prisiwersti.

Jezuwitiszki, bažnytiszki 'didžiunai' įkwėpė į gywentojus nožiausia fanatizmą, ir szia dien dar teberyja turtus szitu žiamiu.

Beweik wisos barnys tarpe amerikiszku, szpaniszku respubliku parėjo isz nuwergimo per kuningiją.

Dar 1859 m. Chili'je persekiojo walmamislus žmones, ir daugelį isz jų nužudyta, kadęgi jie kalti buwo anokios „piktadarystos": norėjimo įwesti Chilin pilningą tikėjimiszka walnybę.

Isz priezasties italiszkuju, jezuwitiszkuju kuningu, kuriuos popėžius Pijus IX nusiuntė į szitą kyłanczią jauną respubliką, daugelis tikosi nuteriotti ar į kalėjimus įgrumdyti, ir tai wis dar 1859 m.!

Žengimas ciwilizacijos wisur yra trukdomas per popėžininkus; norint glamonėti wisuomeniszka žaimę, tarp kitu dalyku reikia praszalinimo netikusiosios kuningijos.

Dwasė tikrojo mokslo, protestawojimo priesz

wiską, kas yra mulkiszka, beprotiszka, ir kas kencia wisuomenės žaimei, tegul apszweczia žmones, idunt jie sziajupis ir anępus didžiamario tolaus ir tolaus grumtuosi pergalingai su tamsunais!

Kowa kaip dėl dwasiszkojo, taip ir dėl draugijiszkojo iszwalnyjimo žmoniu ir žmonijos isz spąstu newalės, dar yra sunki, kieta kowa.

SZTAMM.

ISZ LIETUWOS. KAUNAS. Ant kiek prieszgniamas dabarnykszcziam nežmoniszkam socialiszkam parėdkui Maskolijos wieszpatystėje igyja wis platesnę skryti, taikydamasi neužilgo tapti wisuotinu tautos protestu, galime regėti isz daugybės buicziu polytikiszkaikuniginiszko budo, kuriose dalywėmis esa newat asabos taip wadinamo silpnojo arba dailojo weisko žmonijos, kuriu juk wienatine užduote, pagal tulus namie szertuosius Sauromatu pilozopus, esą wien užpeezkyje tupėti*). Nepalytėdami dangelo toli swarbesniu atsitikimu, nurodysime i wieną regisi męnką: Neseniai musu szalies slapczioji ir paprastoji palicija inirszo jieszkti „prasikaltusios" už polytikiszka pražengą Jiewos Gordon, dukters Judelo Gordono isz Szaulu, gywenusios Wilniuje po ipatinga prežiura palicijos ir isz ten 16 gegužio isznykusios nežinia kur. Pastapcziuose žaiszkuose palicijos ją sziaip apraszo: „Metu 20, widutinio ugio, įnoduruwė, lytis szwari, akys ir skruostai juodi, nosis, burna ir sinakras paprasti, liemuo szwankus, iszweizdys dėtus, eisana skubri, waiksziwodama laikosi tiesiai, maskoniszka kalba gerai, beweik be žydiszko akcento". Kam ka l ue p. Gordon, rodosi, „gandyti szirdis" ir skinti žiedn gywenimo? O wienok ne! Ir potam drysta zaunyti, jog moteriszke tala tik busianti idėjalu, kada ji „nėko no wyro negeisdama ir nesiskusdama ant sawo dalos, rujinsis wien szerti ji szwiežiu walgiu (namieje, o ne restoranuose) ir duos jam wisada czystus drabuzius wilkėti (pusk. 27 tos pau brosziuos)...

Negalu nepridurti tą užtėmytiną daigtą, jogei isz Lietnos moteru wienos tik izruelytės weikti stengiasi priesz esanti parėdką, kaip galima matyti isz esanczius pas manę medegos, Tesie joms garbė, kad po tiek metu neteisingo persekiojimo ir priespaudu jos neužmigdė sawyje dwasę szwentosios luosybės!

M.

*) Maskoliszkoje kningutėje A. Mniehowskio, parasztoje su augsza pretenzija, iszdawimo 1888 m., skaitome (pag. 19): „tankiai jauna merguna isz meilės zaunija apie „prakilnius lyczius", apie „pasiszwentimą" ir kitokius augsztus dalykus; bet tai wis yra beweik wisada tik nu-duota, ir wisos tos swajonės iszsziblaszko, wos tik susikir-tus joms su gywenimu; moteriszke tos swajos negali ilgą laiką penėti, nės jos yra prieszingos nuodugnėms ipaty-bėms jos prigimimo: jina turi sawo atskyrą szwietę, sawo specijalizszkus lyczius — kas jai galwoje apie mikrobus ir fagocitus"... 'Itekė moteriszkiu ant iszsiplėtojimo mokslo.)

KAUNAS. Neperseniai caras užtwirtino tiesą majorato ant turtu sawo dėdės Mykolo, kuriam priguli sztai kas: 1. rumas Petropilėje; 2. palocius Peterhofs pawietyje, taip wadinamame kieme Michailowskoje, su 171 desėtinu 489 sieksniu žiamės; 3. „Gruszewskoje imienije" Malorusijoje su 73372 desėt. 701 siek.; ir 4. „Boržomskoje imienije" Tifliso rėdyboje su 69881 des. 2011 siek. žiamės; isz wiso 143.425 desėt. 801 siek., arba 279871 margu, arba 387207 akru.

Jie, matai, papratę gerai gywenti, nės kada brolis caro

Wladimieras biržyje važinėjo po musu szali, idant apžiūrėti naujai statomą Kauono twirynę, tai aplinkiniams gyventojams męstu ir sodžiu wietinė waldžia asztriai prisakė pataisyti sawo namus, iszmulawoti sienas ir tworas, apsirėdyti szwendieniais rubais, idant iszrodytu, kad ir tie pawargėlai turi taip jau po 387207 akru žiamės! Prieg tam dar begėdžiai diaw-carucziai isimanė už ukėsu piningus iszkilmingas arkas statyti ir dowanas kaiszioti anam didkuningaikszeziui.

M.
BARZDAI. Naumėsczio pawietyje, gminoje Griszkabudžio, kaimė Barzdu, gywena szinkorius žydas, wardu Boruch. Kaip žinoma wisiems, musu žiamėje žydamis nėra walna kaimuose szinkuoti. Neseniai rewizija pagawo žydg szinkuojant, potam buwo suszaukti ukiniškai to kaimo ant ludyjimo, ar tikrai wisada jis szinkuoja; bet musu žmones neturėdami supratimo, kad žyдай yra tarp kitu didžiausiais neprietelais musu, prisiegauja už žydg darydami ji nekaltu akyse waldžios, o labiausiai isz wisu Powilas Jesaitis, kuris dar ir waitawo, kada tikras waitas Marcinkewyczia buwo newaloje; ką jam prigulėjo daugiau tureti supratimo kaip wisiems, tai dar jis kitus mokino, kaip prisiegauti, idant galėtu nuteisinti žydg. Pamislykie, paikas žmogeli! Jeigu turė žydu užsidėtu žmogus lietuwis szinkiu, o ipacz kad taip nebutu walnystos, kaip dabar yra žydamis, pažiurėtum, kaip toks Boruch už tawę prisiegauti! Wilkawiszkyje Wasilauckas buwo užsidėjęs szinkiu taip gi ir turėjo wisoku užkandžiu, o dėlko negalėjo iszgywenti per žydas? tai turbūt jie yra gerais globėjais musu! Ką kalbėti apie toki P. Jesaiti Barzdu, kad ir prabaszzezius Marma Griszkabudžio nedaleidė žmogui waldyti kromą. Wargamistra tos pacziai bažnyczios užsidėjo kromą, kuriame laukė wisokū gėrimu, kaip tai: wyną, arbatą, alu, kawą, materiju wisokiu, kiliu, gi lietuwiszku (kaip dar kelais metais buwo walnysta iszparduoti Zawadzkiui Wilniuje ir tt.). O ką jam padarė toks klebonas Marmalas? Sako: jeigu tu neatstosi ir nepamesi tą kupczystę, tai neturi wietos tarnystėje pas manę! Žmogus matydamas, kad neiszmintingas klebonas szaima pirkėjas no jo, o wargamistros ir saldi duona, kur isigriebia, ir taip apleidė kupczystę. Už tiesę ir ne be reikalo sakau, kad szia gadynę yra didžiausiais neprielus lietuwii žyдай, leikai ir kuningai [nesznekant apie maskoln], bet bėda, kad dar daugelis musu žmonių apie tai nesupranta.

Neseniai aplankiau Naumėsczio bažnyczia, kur yra kanauninkas seniai minėtas per Szerną L. Balse, S. Otėkas; o kaip man szirdi suspaudė, kad tas kuungas iwedė lenkiszkas giesmes laike misziu, o lietuwiszkas su wisu isznai-kino. Oi tu naujalenkis! neiszmiernotus skarus piēszi isz žmonių lietuwii, o pats budamas lietuwii dergi sawo lizdg! turi prisakymus ir kitus mokini, kad szėnawotu tewę ir motyną sawo, o neatmeni ant sawęs, ką patsi darai; weji žmones isz gywenimu, už bėdniausio žmogaus palaidojimą plėsi po 10, 15 rublu ir daugiau, o ką sznekėt apie kito-kius, kurie turi nors kiek turto, tai negana 50 ir 100!

Pas mus szimet labai daug lytaus yra, kad jau augszciausiuose laukuose bulwės [roputės] neuzaugusios supu-wo; diawas žino, kaip bus su sėkla kita metų, nesznekant apie walgi; o kiti jawai pusėtini, taip žieminiai, kaip ir wasariniai. A. Swalkys.

Pas mus sziuomi laiku iszsiptatino labai, o labiausiai tarp moteriszkosios lyties, „dawatkystė“, per kuria kunin-gija taip pila piningus, bewaik kaip gadyneje Edwardo III Anglijoje arba Pilypo Gražiojo Prancuzijoje. Wienu tarpū asz užsiėmiau tame reikale duoti persergėjimui tiems klai-džiojantiems žmonėms, o tuoju ir pranesė kuningui, ir

toksai naujalenkis bjauriai manę iszdarigawojo isz pamok-slynczios, bet prawarde dar neminawojo; o kuningai szia gadynę kuomi labiaus dargawojo žmogū? o tai, sako, jis skelbia, kad diaw nėra, duszios nėra ir tt. Bet ar tikrai uokintas žmogus reiszkia apie tai? Tik teisybę sakant, kuningai musu patys nesupranta apie tokius reikalus, tiktai žino kwailūs žmones pragaru [peklią] gąsdinti ir tokiu budu piningus piltu gywus i kieszėnę. Jie nei wieną kapeiką prie bažnyczios neprides, isz kurios turi saw gywenimą; bet-kas isz žmonių neiszmanancziu sako, kad ju piningai yra užpoterauti; labai gerai; bet žmogus ir su sziupele nese-mia: kruwinai uždirbtą kapeiką duoda kuningui, idant tik ji no pramanyto pragaro iszwaduotu, pats su paczia ir wai-kelais badą kęsdami. O kuningai statosi tarpininkais tarp diawo ir žmogaus, tai kad jiems duosi gėmi piningu, sako-si nawesę i dangu, o jeigu ne, tai pekloje paskandinsę. Bet jus tokie godingi kuningėlai apsimislykite, kokia laimė jusu laukia už tokius welniszkus elgimus?

Kn. Juodiszius isz Amerikos i-Pocwieti pas P. Prapno. leni atleidė gromatą, kad esąs cenzcziumi ant wisu lieta-wiszku Amerikoje iszeinanancziu kningu, ir sakęs: jeigu ne-bus mano approbatos, tokiu kningu nepirkkite. Mės tuo-jau supratome, kad turbūt tik ant tu gali dnoti approbatą, kur Panksztis iszduoda, o ant nandingu kningu ir labai pamokinaneciū neduos, nės ju kieszėnėms gali-būti labai prieszingos.

Brolai lietwviai! kabinkiamėsi i kruwą kaip galėdami ir szelpkiamė L. Baisą, nės tas drutina musu tėwynę, jame nėra nei jokios eilutės be naudos. Gana mums įnoku, twerkiamėsi už tikro ginklo. Žinome, kad iszėjo daugiau kaip 500 metu o wis wilngingi wadowai temdino akis žmo-niu. Mės Lietuwoje budami, o jus Amerikoje arba kitur, paduokume wienu kitiems meilingą ranką, o tokiu budu nės mus nei pragaru nepabaidys. J. Swalkys.

AIK. Ją paskutiniame laike aplankė daugelis anglū ir wisi pripažysta, kad ta szalis nuskendusi warguona. Jie matę daugiau namu be stogu negu su stogais, pusiau sun-nykę mēstelai esą apsiausti wisai suirusiu priemėscziu, nostai be laiwu esą aptwarstyti sutrunėjusiais kromais, krautuwės pardawiniu yranzczios, ant rinku trukata pirkėju, awys ir galwijai esą prastu prasčziausieje, o ir pati žiamė uualinta ir nederli. Argawusi ar negawusi sawwaldystę, Home Rule, Airija yra pražūdyta per Anglijos netikusiąją waldžia, kaip kad Lietuwa pėr maskolu Reikia maziausiai 100 metu, iki Airija gulės sziek-tiek atsitaisyti.

SZWEDIJOJE socijalistai dabar labai placziai agitawojo dėl iwedimo tiesos wisatiniio balsawimo. Susiriukima, laikyti mestuose Malmō Gotenburg ir Stokholm, buwo labai dideli. Kaipo kurstytojai ten atsižymi H. Brantig, A. Danielsson, Engstrōm, rėdytojas 'Socialdemokrato' Stokholme, ir kiti. Jie parodo, kad socijalismas isz mažos pradžos per keletą metu labai iszsišzakajo Szwedijoje ir pasidarė tautiszku.

DANIJOJE atlaikytas likosi socijalistu kongresas, ir moteriu kongresas kuri suszaukė tolynžengianti moteriu draugystė.

WOKIETIJOJE metiniai iszdawimai dėl armijos no 259 milijonu markiū 1874 m. pakilo iki 364.300.000 markiū, o tame pat laike dėl laiwyuės no 16 milj. iki 38 milj. nar-kiu. Prieg tam 1887-88 m. iszduota ant statymo kazarnu 221 m lj. markiū. Žinoma, tuos kasztus žmonės turijo sumokėti, ir taip įaėnimai no czyžės, kurie 1872 m. iszneszė 94 milj., 1888 m. 245 milj. markiū; czyžės 1874 m. iszneszė po 1.90 markiū no gatwos, o 1888 m. pa-kilo ant 5.44 markiū. Apie pakilimą czyžiu gausime supra-

timę, pa
1 milj.,
cukru, d
darbinia
patys su
militari
MA:
bis nihil
pabrikas
wyjo, n
tarp' su
drapsus
ja. Rej
ir zinow
kad ney
jan gau
atgaleiw
dudziaw
carybę.
uors su
ir pad
wisuom
SU
raszė 'I
buwo ž
jungo
mas ig.
B:
Juodis
bažnyč
nenori
ką dau
\$ 0.50;
buwo
W
prisdė
kromc
sadarb
daikos
atsilie
Dabar
tawor
glaus
wini t
Kad i
tus no
žengk
niukt
S
moks
raszy
kintie
Centu
T
brins
Pitts
knop
deleg
liefu
mę j
už n
kite
min
kup
inis

tinę, pamislyję, kad dėl paweiždos tabakas 1872 m. ineszė 1 milij. o szįdrien duoda 8 milj. markių; taip pat emasi su cukru, druska, degtine ir kitais dalykai s. kuriuos suwartoja darbininkas. Isz tikro wokiezini turi brangoką tėwytyę, ir patys sawę knebena, aukaudami tiek pinigų Moiochui militarizmo.

MASKOLLIJOJE neseniai tapė atidengtas didis suokalbis nihilistu. Wisai arti rumo caro buwo itaisytas tikras pabikas bombu. Kokiū budu paslaptoji policija tai užtėwyjo, nežinia, begu nebus wėl koks 'Degajev' insimaiszės tarp suokalbininku. Planai buwo gerai sudawadyti, ir drąsus wyrai bei moterys buwo jau gatawi ant iszpildymo ja. Regimai jie norėjo bombarduoti cariszkią siaubunę, ir žinoma kožnam žmonijos draugu gali tik szirdi sopėti, kad nepasisekė iszpildyti tę apsiėminę. Wienok ta buitį jan ganėtinai parodo, jog nihilizmas nera numiręs, kaip atgaleiwiai trubyte trubyjo: matyti, kad Maskolijoje gema didziawyriai, kurie turi ir drąsę ir nuomonę isznaikinti carybę. Ir carybė neisztruks isz szito lėmimo pragaiszties, nors siaubiantysis caras dar gali praryti daugeli puikiausiu ir padoriausiu žmoniū, pasiszwenzianzciu už walaybę wisuomenės, iki iszsmusz paskutinė jo walanda.

SUW. WALSTIJOSE Harriet Beecher Stove, kuri paraszė 'Dėdės Tamo Grintelę', yra marinama. Jos weikalas buwo žmoniū labai skaitomas ir prisidėjo prie numetimo jungo wergystės. Kad szįpdieniszkas darwininku krutumas igytu toki talentą!

BALTIMOREJE Leseniai tarp lietuwiū atsilankė kn. Juodiszius su Paplaucku kolektywėdami ant Naujorko bažnyczios, kurią jau pradeda statyti. knip suko. Nors isz nenorinczio isztraukia kelis centus; widutinis dawimas tu, ką daugias uždirba, \$1, o tie, ką mažiaus uždirba, dawė \$0.50; buwo ir tokie, kuriū widutinis dawimas Juodisziui buwo — nėko. Tie geriausiai padarė! Ignotautis.

WILKES BARRES lietuwiui 9 d. szito mėnesio ryžosi prisidėti kaip szaka prie Szenandorio lietawiu sądarbystos kromo, ir, jeigu paspės, jau 20 d. bus atidarytas lietuwiū sądarbystinis kromas Wilkes Barėje. Matyti, kad Tarnaikos plowonės ant sądarbystos ir bagocziau apraudojimai atsiliepia žmonyse, berots jam apwertintu budu. Gerai! Dabar du kromu isz wieno weikdamu gaus ir geruosius taworus pigiaus ir istengs dėl lietuwiū apszvietimo daugias weikti nekad tikiasi tamsunai. Ir kitu mėstu lietuwiui turėtu pasitupinti apie uždėjimą sądarbystiniū kromu. Kad isz draugės insime dirbti, pasieksime didesnius daigtus negu statydami bažnyczias. Tik tolyn wis drąsiai mės žengkiami kowon priesz tamsybę, nės tamsybė yra darbininku didžiausia neprietelka. J. Radzewyczia.

SZENANDORYJE rudenioj wėl atsidarys lietuwiszka mokslainė ant Centre ulyczios, kur bus mokinama skaityti, raszyti, rokuoti, geograpijos ir istorijos. Norintieje mokiniesi tegul užsiraszo ar lietuwiū sądarbystos krome ant Centre ulyczios ar pa; rėdytoją L. Balso.

Už L. Balsą užmokėjo: S. Szlamiszkis \$ 1, Pr. Szabrinskas \$ 2.

Seimas susiwiennyjimo lietuwiū bus lailomas Pittstone Pa, d. 16 ir 17 szito mėnesio 1888 m., wisos kuopos ir liet. draugystės yra užpraszos at-usti sawo delegatus. Dėl sutarmės yra swarbus dalykai gywenime lietuwiū. Sekretorius S. W. L. Amerikoje.

Lietuwininkai! Žiurėkite, regėkite musu dideli baigiają jau iszpardawimą puikiausiu drapanu dėl wyru ir waiku už mažesnę prekę ne kaip kaszuocja padarymas! Nepraleiskite progos, kur galite užczėdvti 50 ceutu ant dorėlo. Paminkite wietą! M. ROHRHEIMER, drapanu ir skrybėlu kupczius, No. 11 N. MAIN ST. Shenandoah Pa. Perdėinis: W. A. Engel. Ateikite!

PAJIESZKAU

JOKIMA JASUŁAITI, kuris gywena Amerikoje; jo pati su waikais pasiliko Lietuwoje, Kauno rėdyboje, Raseiniu paw., Kalwu sodžiuję, isz kur Jasułaitis paeina. Jeigu, brolai, kas jo buweinę žinote, duokite žinią man per rėdystę L. Balso, ko meilingai praszau.

Shenandoah Pa JUOZAS EIROSZIS.

J. CHAMPION

parduoda kningas, gazietas, žurnalus, muzikiszkas reikmenes, konwertus, popėrą, plunksnas, atramentą, o taip-gi MOKSLINES KNINGAS ir tt. Parsiduoda taip-gi CIGA. RAI ir szniauktakakis (taboka). Neužmirszkite wietą: 3 N. MAIN ST. SHENANDOAH PA.

MOTIEJUS MARCINKEWYCZIA

ant JARDIN st., artymais Coal st.

Likau szauciszkę dirbtuwę ir siuwu ant orderio czebatus ir czewerykus kaip dėl didelę taip ir dėl waiku; priimu usziotą apawą dėl suloyimo. Pigiaus darau ne kaip wisi Szenandorio szaucziai. Ateikite pas manę, brolai lietuwiukai, o dziangsitėsi ilgai dėwėdami mano darytą apawą.

Kningos ant pardawimo

Rėdystėje „LIETUWISZKOJO BALSO“:

Auszros Kalendorius ant 1885 ir 1886 m. po 25 c.

Tewynainiu giesme Wyturio, 15 c.

Oszkabalū dainos, 25 c.

Lietuwiszkas Szupinys, 15 c.

Drazdausko szwietiszkos ir szwentos giesmės, 15 c.

Miglowaros dainos, 25 c.

Nėrio pamokslai apie gaspadorystę, 25 c.

Auszra už 1883-1886 m. už \$ 4.50.

Žirgas ir Waikas Basanawycziaus, 25 c.

Wytolornada Kraszewskio, dwi kningi, 75 c.

Užduotynas mokinantiems rokundu, 40 c.

Abėcėla ir taip mokintuwė dėl waiku, 30 c.

Keli žodžiai apie auginimą waiku, 25 c.

Iszganymas wargdienio, 18 c.

Musu žydai ir kaip no anu turime gintiesi, 25 c.

Polytikiszka tragėdija PATKULIS, 25 c.

Pamokslai iszminties ir teisybės, 50 c.

Margumynai, 15 c.

Liet. Balsas ant 1887 m. 2 dorėlu.

Lietuwos Istorija 75 c.

Adresas: Jonas Szlupas, L. B. 1004, Shenandoah Pa, U. S. of North America.

Agentas del Lietuwos: M. Jankus, Bitėnai, p. Lompėnai, Ostpreussen, Deutschland.

DOWYDAS FAUST,

No. 120 South JARDIN ST., Shenandoah Pa
yra wyriusias ir seniausias agentas dėl ispirkimo no ug
nies ir dėl apsergėjimo gywasczio; reprezentawoju geriaus
sias ir didžiausias kompanijas. Lietuwiniškai norėdami
apsisergėti no gywasczio ir no ugnies atekite pas manę,
ir to jus nepasigailėsite.

JOKUBO MATULO

KRAUTUWĖ WYNO, LIKIURIU, CIGARU.

Taip-gi atų parduodu kegėmis.

Geriausias arėtkas gausi gallonais ir kwortomis.
NORTH MAIN STREET, SHENANDOAH PA

JOKUBO NOLL

SALUNAS IR RESTAURACIJA,

geriausias porteris wisame mēste.

Lauerio garsus alus wisumet szwiežiasias yra paduodamas.
Knights of Labor cigarai wisumet yra prilaikomi. Užeikite
o jus wisumet gausite DIDŽIAUSIA stiklą alaus už 5 cen
tus pas prietelu lietuwininku JOKUBA NOLL,
19 N. MAIN ST. SHENANDOAH PA.

Dr. J. M. McCauley

DAKTARAS & CHIRURGAS,

ant EAST OAK ST., SHENANDOAH Pa.
arti Operos Namu; buwęsis d-ro Shadle office.

MAX REESE,

21 SOUTH MAIN ST. SHENANDOAH PA.
Wisatinis AGENTAS dėl Hamburgo ir Brēmės garlaiwiniu
kompaniju; laiwakortės už pigiausių prekę. Taip-gi siu
cziu pinigus i Europą, duodu daug rublu už mažai do
rėlu. Užeikite pas manę, o neapsigausite.

GRYNIAUSIOS LIEKARSTOS

pigiausiai parduoda pas aptėkorių

Hillan,

S. MAIN ST., netoli no Centre st., Shenandoah

Joseph S. Whitehouse

ADWOKATAS

RAISO NAMUOSE, E. Centre St. Shenandoah.

URA! URA! URA!

TAWORU MASTINIU BE GAŁO!

Didžiausioji krautuwė geriausiuju taworu szita
me walsezinje JUODU SZIEKU, HENRI
ETTU IR KASZMIRU su pagrazinimais wiso
keriopiausiais.

KARPETA! KARPETA!
WISOKIO GRAŽUMO.

GRINCZIU ISZKŁODES IR KLEJONKOS PARSIDŪ
DA PIGIAUSIAI.

Rudeniniai ir žieminiai aptaisai dėl moteriu.
DĖL APSIRĖDYMO GERIAUSIA WIETA!

No. 28 S. MAIN ST. SHENANDOAH PA

P. J. Monaghan.

KRAUCZISZKAS KROMAS
JONO MIEŁDAŽIO.

Daran uniformas ir kitokias drapanas wisokiom madow;
prekia (czienia) yra nuderama; drapanos ant orderio.
Drangyseziu drapanas galima gauti wisokios mados. Wiss
aptaissas yra padaromas geriausiai.

6 E. CENTRE ST. SHENANDOAH Pa.

DRAPANOS!

Pigiausia wieta dėl pirkimo!

Mēs parduodame wasarinius taworus už labai
numazintą prekę. Dabar yra laikas dėl pigaus
pirkimo.

NUDEREJIMO DIENA

KOŽNA UTARNINKA.

MORRIS APPLEBAUM

6 S. SHAMOKIN ST. SHAMOKIN PA.

ŽMONĖS! LIETUWIAI! ŽMONĖS!

Wiskas parduoda ko pigiausiai, nės i du mėnesiu uždėsin
pabiiķę, kur dirbs 40 ar 50 kraucziu. Kur kraucziai ima
už aptaisą \$ 20, asz lygiai toki pat parduodu už \$ 12. Pirk
kite no manęs isz pirmos rankos, ir uždarbi saw pasilauky
kite. -- nės kiti kupeziui no manęs perka taworę.

Atidarykite akis, ir eikite wisķą pirkti ir drapa
nas ir skrybėles ir guminius czebetus ir wisķą
tiktai pas

J. Resowicz

10 S. MAIN ST. SHENANDOAH PA.

RAULYNAS NEWULIS Szenandoryje taiso
dziegorėlus ir gali labai gerai pataisyti; už patai
symą ranczyjasi ant 2 metu, o jei kas butu isz jo
pataisymo nekantantas, tai pertaiso dykai. Taiso
25 centais pigiaus ne kaip pas angłus. Wieta:
No. 122 S. Main ulyczia, Sheanandoah Pa.